वक्तान् ॥ ७ ॥ धातु मूलं च जीवं च नष्टं मुष्टिं च चिंतनं ॥ लाभालाभौ गदं मृत्युं च भु
क्तिं स्वप्नं च शाकुने ॥ ८ ॥ जातकर्म सुधं शाल्यं कूपं सेनागमं तथा ॥ सरिदागमनं
वृष्टिं मर्घं नौ सिद्धिं मादिशेत् ॥ ९ ॥ क्रमेण कथयिष्यामि शास्त्रे ज्ञानप्रदीपके
॥ इति ज्ञानप्रदीपे उपोद्घात कांडः प्रथमः ॥ अथ वक्ष्ये विशेषेण ग्रहाणां मित्र
निर्णयं ॥ १० ॥ भौमस्य मित्रे शुक्रसौ भृगोः सौरार्कि मंत्रिणः ॥ अंगारकं विनास
र्वे ग्रहा मित्राणि मंत्रिणः ॥ ११ ॥ आदित्यस्य गुरुर्मित्रं शनेर्विद्गुरु भार्गवाः ॥ भास्क
रेण विना सर्वे बुधस्य सुहृदस्तथा ॥ १२ ॥ चंद्रस्य मित्रे जीवज्ञौ मित्रवर्ग उदाहृतः

जीवो· जीव बुधौ सितेंदु तनयौ व्यर्का विभौमाः क्रमाद्वीं दुर्की विकुजेंदि तोऽथ सुहृदो इति रह जातके २ २३

= श्लोक निरूपणं ५ = दंतावलो हस्ती तस्याननं यस्य गजाननमित्यर्थः २ = भविष्यद्वर्तमानं ४

॥१॥

॥श्रीगणेशाय नमः॥ करंजेश्वर्यै नमः॥ शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं॥
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये॥१॥ श्रीमद्गंगाधरं सुतं चंद्रलेखावतंसिनं
सिद्धिदं सर्वविद्यानां वंदे दंतावलाननं॥२॥ ज्ञानप्रदीपकं नाम शास्त्रं लोकोप
कारकं॥ मत्प्रसादर्शी प्रवक्ष्यामि सर्वशास्त्रानुसारतः॥३॥ भूतं भवति भूयाश्च
शुभाशुभनिरीक्षणं॥ पंचप्रकारमार्गं च चतुष्केंद्र बलाबलं॥४॥ आरूढं छत्र
वर्गं च उदयादि बलाबलं॥ क्षेत्रं दृष्टिं नरं नारीं युग्मं वेशं च वर्णकं॥५॥ मृगादिन
ररूपाणि किरणान्योजनानि च॥ आयुरासनमाद्यंतं परीक्ष्य कथयेद्बुधः॥६॥
चरस्थिरोभयं राशिं तत्त्ववैशरूकानि च॥ निशादिवससंध्याश्च कालदेशस्वभा

लग्ने शुभे ज्यामि तिसर्वार्थचिंता मणिनो लोकप्य

रा॰म॰रा॰म॰उच्च मि॰मि॰श॰श॰नीच

वनस्थामादि

= स्वरसानुथा

अथधूमादिसाधनं ... सर्वे राशिं च तुल्ययं ॥ तदा ... योगो दोषः सर्वथोत्तम नाशनः ॥ धूमेमंडलतो भुधै व्यतीपातेन च षड्राशिकं ... सौधरिषे ... अत्र ... भागकेतुसंज्ञौ परोविषः ॥ एवं पंचाकें ... बदस्रहरति ... केतोरिसर्थः धूम ॥१॥२३॥

॥२॥ मेषवृश्चिकयो र्भौमः स्मृतो वृषभयोः सितः ॥ कन्यामिथुनयोः सौम्यः शनिर्मकरकुंभयोः

१ ॥ धिषणो मीनधनुषोः सिंहस्य दिनकृद्भवेत् ॥१४॥ कुलीरस्य निशानाथः क्षेत्राधिपतयः

सहस्रद्रंष्ट्रःपा क्रमात् ॥ धनुर्मिथुनपाठीनकन्योक्षाणां शनिः स्मृतः ॥१५॥ रविश्चैवांत्ययोरारः स्मृतो यु

गीनद्रतसहरः २ ग्मोक्षयोः सितः ॥ कोदंडमीनमिथुनकान्यकानां राहुः स्मृतः ॥१६॥ बुधस्य चापनक्रा

लिकर्कजोक्षतुलाघटाः ॥ क्रियो मिथुनकोदंडकुंभालिमृगराशयः गोः ॥१७॥ गुरोः कन्या

तुलाकुंभमिथुनोक्षमृगमेषास्वराः ॥ राशिमैत्र्यं ग्रहाणां च मैत्रमैत्रं मुदा हृतं ॥१८॥ सूर्ये

न्दोः परिपूर्णजरुषभ्रमसशनि भौमिनां ॥ शक्रचापकुजोणनौ शुक्रस्यौ चास्त्रजादयः ॥

१९ ॥ अत्केष्वंदशमं वन्हि मनुयुग्मलि भ्री द्रिये ॥ सप्तविंशति विंशत्यो भागा सप्तग्रहाः

क्रमात् ॥२०॥ बुधस्य वैरी दिनकृच्चंद्रादित्यौ भृगो रिपू ॥ बृहस्पतेरिपु भौमः सितचंद्रात्म

जौ विना ॥२१॥ भौमस्य रिपवो भानौ रिनाजीवपरे रयः ॥ गुरुसौम्यौ विना चेंदौ रवौ द्रुवनि

धूमादीनां रोगप्रश्ने अत्र भोगिशब्देन उपग्रहाख्यः केतुः शक्रचापनाम धनुः उपग्रहाख्यः ४

दृष्टिप्रश्ने चोपयोगः ४ अणुनाम व्यतीपातः ४ १ व्यतीपातिपरो विधिः शोध १

4

॥४॥

लग्नाधिपादपि आरूढस्थिति ... ग्रह ... देवव ...

वृषकर्क्यलिकन्यकाः ॥६३॥ एकाकिन्यः स्त्रियः प्रोक्ताः स्त्रीयुग्मं मकरान्तिमौ ॥ एकाकिनौ केंदु कुजाः शुक्राज्ञा
र्क्यहिमगुजिणः ॥६४॥ एते युग्मग्रहाः प्रोक्ताः शास्त्रे लग्नादीपके ॥ विप्राः कर्क्यलिमीनाश्च धनुः सिंहक्रि
मा नृपाः ॥ तुला युग्मघटा वैश्याः शूद्रा नक्रोक्षकन्यकाः ॥६५॥ नृपावर्ककुजौ विप्रौ बृहस्पतिनिशाक
रौ ॥ बुधो वैश्यो भृगुः शूद्रो नीचावार्किभुजंगमौ ॥६६॥ रक्ता मेषधनुःसिंहाः कुलीरोक्षतुलाः सिताः
॥ कुंभालिमीनाः श्यामाः स्युः कृष्णा युग्मांगनामृगाः ॥६७॥ शुक्रेंदू श्वेतः कुजो रक्तः पिंगलौ बृहस्पति
ः ॥ बुधः श्यामः रविः श्वेतो रक्तः स्वर्भासितः शनिः ॥६८॥ राहुश्च कृष्णवर्णः स्याद्वर्णभेदा उदाहृताः ॥
चतुरस्रं चवृत्तं च कृशमध्यं त्रिकोणकं ॥६९॥ दीर्घवृत्तं तथा दृस्त्रं चतुरस्रायतं तथा ॥ दीर्घश्चैति क्र
मादेते सूर्याद्याकृतयो मताः ॥६९॥ पंचैकविंश २१ द्विरयो ७ नवा ९ ३ १० शो ३ ३ ... व्ययः ४ ॥ भास्क
रादिग्रहाणां तु किरणाः परिकीर्तिताः ॥७०॥ वसु ८ रुद्र ११ रुद्रा ११ श्च वन्हि ३ ... चतुर्दश १४ ॥ विश्वा
१३ ... १० शत १०० वेदा ४ श्च चतुस्त्रिंश ३४ दजादिनां क्रमात् ॥७१॥ कुलीर ४ ज १ तुल ७ कुंभ ११ किरणा वसु ८ संख्य संख्यकाः
यां ॥ मिथुनोक्षर मृगाणां च किरणा नुध संख्यया ॥७२॥ सिंहस्य ५ किरणाः सप्त ७ कन्याकार्मुकयो
७ स्तथा ॥ चतारो वृश्चिकस्योक्ताः सप्तविंशस्तु षस्य च ॥७३॥ सप्त ७ ... शरैवल्यै द्विरुद्र युग्माब्धि षडु
पुरुकः ॥ सप्तविंशति संख्याश्च मेषादीनां परे विदुः ॥७४॥ कुजेंदुशनयो ह्रस्वा दीर्घे जीवबुधोरगाः ॥ रवि
शुक्रौ समौ प्रोक्तौ शास्त्रे स्नानप्रदीपके ॥७५॥ आदित्यशनिसौम्यानां योजनान्येव संख्यया ॥ शुक्रस्य
सप्त

आ मूलं गोविंधोः श्लारः ३

दूरोऽस्तो कानि गुरोश्च दशायोजनं ॥ ७६ ॥ कुजस्य सप्त विख्याताः शशांकस्यैव विंशतिः ॥ भूमिजः षोडशा वयाः शुक्रः सप्तवयः स्तथा ॥
॥ ७७ ॥ विंशद्वयः श्वेंद्रसुतो गुरुस्त्रिंशद्वयः स्ततः ॥ शशांकुसप्ततिवयः पंचाशांभास्वतो वयः ॥ ७८ ॥ शनेश्चार्कस्य राहोश्च ज्ञात
संख्या वयो भवेत् ॥ तिक्तः शनेश्च राहोश्च मधुरं तु बृहस्पते ॥ ७९ ॥ अम्लविधो मेगोः क्षारः कुजस्य कटु जो रसः ॥ तुवरः सौम्य
त्रस्य भास्करस्य कटुर्भवेत् ॥ ८० ॥ सौम्यार्क कुज जीवानां दक्षिणे लांछनं भवेत् ॥ फणींदु शुक्र मंदानां वामे भवति लांछनं ॥ ८१ ॥
शुक्रस्य वदने दृष्टे कुजस्यांसे बृहस्पतेः ॥ कक्षे बुधस्य चंद्रस्य मूर्ध्नि भानोः कटीतटे ॥ ८२ ॥ उरो शनेः पदे राहोः लांछनानि भवंति
हि ॥ कुष्यादि स्रोभग्न शृंगो चंद्र शृंगा विवर्जितः ॥ ८३ ॥ तीक्ष्णा शृंगा कुजो दीर्घ शृंगो जीव कवी तथा ॥ शनिराहू वक्र शृंगौ भग्न
शृंगा हृताः ॥ ८४ ॥ वृषसिंहालि मेषाश्च तिष्ठंति स्थिर राशयः ॥ कर्कि नक्र तुलामेषाश्चरं तिच रराशयः ॥ ८५ ॥ युग्म कन्या
धनुर्मीनाः स्वयं तु भय राशयः ॥ धनुर्मेषो वनप्रांते कन्यका मिथुनं पुरे ॥ ८६ ॥ हरिश्चापतु ग्रामीनुमकरः सलिलेषु च वृषभ घटो
कुलीरः कुल्यायां वृषः कुंभः पयोघटे ॥ ८७ ॥ वृश्चिकः कूपसलिले राशीनां स्थितिरीरिता ॥ वनके शनैतो पाला कुल्याद्रिवनभूम
यः ॥ ८८ ॥ आपगा तीरसद्वापीतडागं सरितस्तथा ॥ जलकुंभश्च कूपश्च नष्टद्रव्यादि सूचकाः ॥ ८९ ॥ घट कन्या युग्म तुलाग्ना
मेजालि धनुर्बहिः ॥ वने वाथ कुलीरोक्षं नक्रमीना जले स्थिताः ॥ ९० ॥ त्रिपिने शनि भौमार्क भृगु चंद्रो जले स्थितौ ॥ बुध जीवो
वनगारे नष्टद्रव्यादि सूचकाः ॥ ९१ ॥ भौमो भूमिर्जलं काव्य शशिनौ बुध भोगिनौ ॥ तिकूटं चैव वरं प्रचं गुरुभास्करयोर्नभः ॥ ९२ ॥

स्वराशौ नरस्था ग्रहा वोर्के सारा भवंति ४

॥ हरी

रिक्के भृगो भिर्न चांभूरुहाः परिकीर्तिताः ॥ १७ ॥ शनिभस्मोरगाणां च तिक्ता कंटकभूरुहाः ॥ अजालिक्क
द्रुमस्यानिंश्रवकर्कितुलालताः ॥ १८ ॥ कन्याकामिथुनेरक्षाः कंटकद्रुर्चीरो मृगेः ॥ इक्षुमीनेः ङ्मा
श्चैव केचिदाहुर्मनीषिणः ॥ १९ ॥ अकंटकद्रुमाः सौम्याः क्रूराः कंटकभूरुहाः ॥ युग्मकंटकमादि
त्यौभूमिजो ह्रस्वकंटकः ॥ २० ॥ नक्राः श्वकंटकाः प्रोक्ताः शनैश्चरभुजंगयोः ॥ पापग्रहाणां क्षे
त्राणि तथा कंटकिनो द्रुमाः ॥ २१ ॥ क्लिष्टकक्षाणि सौम्यस्य भृगोर्मि कंटकद्रुमाः ॥ कदलीचोषधी
शस्य गिरिरक्षाविवस्वतः ॥ २२ ॥ बृहस्पतेर्युता रक्षा नारिकेलादयो गुरोः ॥ तालः शनिभु
जंगानां साराः सारौ तरोर्विदेत् ॥ २३ ॥ सारहीनाः शनीन्द्वकौ अंतः सारौ कवीज्यकौ ॥ बहिः
साराः स्वराशिस्था ॥ शनिस्तुकुजपंनगौ ॥ २४ ॥ अंतः साराः स्वराशिस्थौ बहिः सरास्त
दन्यकैः ॥ त्वक्कंदपुष्पच्छदनफलपंककलानि च ॥ २५ ॥ मूलं लता च सौराद्याः स्वस्वक्षेत्रे
युते तथा ॥ मुद्गोलस्यार्ककी श्वेनाभौ गोश्च चणकं कुजः ॥ २६ ॥ तिलः शनिः कौ निष्पावो
रविर्जीवो रुणाढकी ॥ माषं शनिभुजंगौ च तथान्ये मुच्यते ॥ २७ ॥ प्रियंगुर्भूमिपुत्रस्य बुध
स्य व्रीहयः स्मृताः ॥ स्वस्वरूपानुरूपेण तेषां धान्यानि निर्दिशेत् ॥ २८ ॥ उन्नते भानुकुज

सौम्यादिबलिनः १

धान्यं २

निष्पावो राजे
माषकरस्य मराठ

श्लि

श्वेतदूर

शि

सावे
कंठ २

नष्टचिंता

शाश्वती ॥ ७६ ॥ आरूढाद्दशमे वक्षि(?)श्च तुर्ये पूर्ववद्वदेत् ॥ नष्टद्रव्यस्य लाभश्च सर्वहानिश्च सप्तमे ॥ ७७ ॥ उदयाद्द्वादशे षष्ठे एम आरूढके सति ॥ चिंतितार्थो न भवति धनहानिर्द्विषद्भलं ॥ ७८ ॥ तनुं कुटुंबं सहजं जननीं तनयं रिपुं ॥ कलत्रं निधनं चैव गुरुं कर्म फलं व्ययं ॥ ७९ ॥ उदयादिक्रमात् सर्वेतस्य तस्य फलं वदेत् ॥ रवीदुशुक्रजीवज्ञा न्तराशिषु यदि स्थिताः ॥ ८० ॥ नष्टचिंतातत: सौरिदृष्टे नष्टं कुलं तथा ॥ कुजस्य कलह: सौरे स्तस्करं गतं वदेत् ॥ ८१ ॥ रविदृष्टे तथा युक्ते चिंतनादेव भूपयो: ॥ शुभचिंता गुरोर्ज्ञेया विवाहो बुधशुक्रयो: ॥ ८२ ॥ इति ज्ञा० आरूढ० ८ ॥ द्वितीये द्वादशे छत्रे सर्वकार्यं विनश्यति ॥ गुरोः परमति युक्तो वा तत्र कार्यं शुभं वदेत् ॥ ८३ ॥ तृतीये कादशे छत्रे सर्वकार्यं शुभं वदेत् ॥ तस्मिन्पापयुते दृष्टे विनाशं भवति ध्रुवं ॥ ८४ ॥ तस्मिं सौम्ययुते दृष्टे सर्वकार्यं शुभं वदेत् ॥ मिश्रे मिश्रफलं ब्रूयाच्छास्त्रे ज्ञानप्रदीपके ॥ ८५ ॥ पंचमे नवमे छत्रे सर्वं सिद्धिर्भविष्यति ॥ तद्वच्छुभाशुभैर्दृष्टे मिश्रे मिश्रफलं वदेत् ॥ ८६ ॥ द्वितीये चाष्टमे षष्ठे द्वादशे छत्रसंयुते ॥ नष्टद्रव्यागमो नास्ति व्याधिशमनं भवेत् ॥ ८७ ॥ न कार्यसिद्धिर्न द्वेषशांतिर्ग्रहवशान्न वेत् ॥ इति ज्ञा० छत्र० ॥ ९ ॥ हृत्क(?)दये श्रेयो धनं विजयआगमः ॥

५९ ॥

७८ ॥ दुःखशांतिः सर्वकार्यसिद्धिरेव न संशयः ॥ सौम्योदयो रणोद्योगी जित्वा तस्य न माहरे
त् ॥ ८९ ॥ पुनरेष्यति सिद्धिः स्यात् छत्रसंदर्शने तथा ॥ व्यवहारस्य विजयश्छत्रे [illegible] थैव मुदाहृ
तं ॥ ९० ॥ चंद्रोदयेर्थलाभश्चोपायेनागमनं भवेत् तथा ॥ चिंतितार्थस्य लाभश्च छत्रारूढे स्थि
ते पि च ॥ ९१ ॥ शुक्रोदयेर्थसिद्धिः स्यात् स्त्रीलाभो वस्त्रमोचनं ॥ जयो यात्रायां स्नेहं छत्रे थैव
मुदाहृतं ॥ ९२ ॥ उदयारूढछत्रेषु शून्यर्की गारकाः यदि ॥ अर्थनाशं मनस्तापं मरणं व्याधि
मादिशेत् ॥ ९३ ॥ एते शुभफणिसु केंद्रेषु वधश्चौरभयं गरं ॥ मरणं चैव देवज्ञो न संदिग्धो वदेत्क
जीः ॥ ९४ ॥ निधिनारिधनस्थेषु पापेष्वशुभमादिशेत् ॥ एवमन्येषु केंद्रेषु शुभाः सु
स्थे शुभं वदेत् ॥ ९५ ॥ तन्वादिभावाः पापैस्तु यत्कोदरो विनश्यति ॥ शुभैर्दृष्टो युतो वा
पि तत्तद्भावाभिपोषणं ॥ ९६ ॥ इति स्थान ० उदय ०१० ॥ तुलोदये क्रियारूढे नष्टसिद्धिर्न सं
शयः ॥ विपरीते न नष्टसिद्धिः वृषारूढे लिंभोदये ॥ ९७ ॥ नष्टसिद्धिर्महान् लाभो विपरीते विपर्य
यः ॥ चापारूढे नष्टसिद्धिर्वितामिथुनोदये ॥ ९८ ॥ विपरीते न सिद्धिः स्यात् कन्यारूढे मृ
गोदये ॥ सिद्धिश्च विंशतेतु न सिध्यति न संशयः ॥ ९९ ॥ सिंहोदये पयारूढे नष्टसिद्धिर्न

पि ४

पृ २

प१

प्रश्नादर्श

॥१०॥ च

दयेत्र पुःआयो नष्टं नास्ति चतुर्थगे ॥१२॥ कांस्यं नष्टं न भवति पंचनाभौ च सप्तमे ॥ आ
रूढे पंचमस्थे भानौ नष्टं नैं जायते ॥१३॥ दशमे पापसंयुक्ते नैं न ष्टाश्च चतुष्पदाः ॥ चतु
ष्पदोदये राहौ स्थितेन ष्टाः चतुष्पदाः ॥१४॥ बंधनस्थ भवेयुस्ते तद्दृष्टिपदराशयः ॥ ब
हुपादुदये राहौ बहुपान्नष्टमादिशेत् ॥१५॥ पक्षिराशौ यदा नष्टमेते पीवंधनं भ
वेत् ॥ कर्किवृश्चिकयोर्लग्ने नष्टं संप्राप्ति कीर्तयेत् ॥१६॥ मृगोमीनोदये नष्टं कपोता
तरयो र्वदेत् ॥ कलशे भूमिजसोमौ घटेरत्नघटे गुरुः ॥१७॥ भृगुश्च कुरके भग्न घटेभा
स्करनंदनः ॥ आरनाल घटे भानुश्चंद्रो लवणभांडके ॥१८॥ नष्टद्रव्याश्रितं स्थानं सम्य
नीतिविनिर्दिशेत् ॥ पुंराशिः पुंग्रहे दृष्टः पुरुषः तस्करो भवेत् ॥१९॥ स्त्रीराशिः स्त्रीग्र
हे दृष्टः तस्करी च वधूर्भवेत् ॥ उदयाद्योजराशिस्थे पुंग्रहे पुरुषो भवेत् ॥२०॥ समराश्युद
ये चौरी समस्थे स्त्रीग्रहे वधूः ॥ उदयारूढयोश्चैव बलाबलशाद्वदेत् ॥ २१॥ कर्कि नक्रपुरंध्री
षु नष्टं द्रव्यं न सिध्यति ॥ तुलावृषभकुंभेषु नष्टद्रव्यं च सिध्यति ॥२२॥ जीवं विना सर्व ख
गैः सपत्नस्थे न सिध्यति ॥ पश्यंति ये ग्रहाश्चैव चोरास्तद्रूपिणः ॥२३॥ द्रव्याणि च तथै
व स्वमिति ज्ञात्वा वदेत्सुधीः ॥ यस्यामारूढभं याति तस्यां दिशि गतं वदेत् ॥२४॥ तत्त्र कू

तृतीये
एकी
पंचमे

वं

॥हेरंब॥
१०

वशा

हां शुभसंख्यानि तत्तत्संख्या दिनादिकं ॥ स्वभावकवशादेव मन्यदृष्टिं वदेत् ॥२५॥ चे
द्रक्षास्फक्षीबुदयभं यावत्तावत्फलं वदेत् ॥ चरस्थिरोभयवशादेकद्वित्रिगुणो भवेत् ॥
२६ ॥ इति श्लो० २०११ ॥ सुवस्तुलाभो राज्यं च राष्ट्रलाभं स्त्रियः पतिं ॥ उपायनं स्वकार्या
णि लाभालाभौ वदेत्सुधीः ॥२७॥ उदयादित्रिकान्खेटाः पश्यंत्यक्ष्ये भार्या यदि ॥ चिंतिता
र्थागमश्चैव स्त्रीलाभो राज्यसिद्धयः ॥२८॥ तान्नीचद्वेषिणः खेटाः पश्यंति यदि नाशयु
त् ॥ एवं विवाहकार्ये च शुभाशुभनिरूपणं ॥२९॥ उदयारूढछत्राणि पश्यंति च सुहृद्दो
यदि ॥ शत्रुर्मित्रत्वमायाति रिपुः पश्यति चेद्रिपुः ॥३०॥ उदये चंद्रलग्ने च रिपुः पश्यति वा
सुतः ॥ आयुर्हीनो रिपुस्थाने गतश्चेद्बंधनं व्रजेत् ॥३१॥ गतो न यदि नष्टं चेद्बुद्धिरेव
गतं वदेत् ॥ बलवच्चंद्रजीवाभ्यां केंद्रेषु सहिते शुचा ॥३२॥ नष्टप्रश्ने न नष्टं स्यान्न
ष्टप्रश्ने न नश्यति ॥ पापदृष्टयुते केंद्रे यात्रा स्याद्विपर्ययः ॥३३॥ शत्रोरागमनं नास्ति
चतुर्थे पापसंस्कृते ॥ दशमैकादशे सौम्यास्थिताश्चेत्सर्वसिद्धयः ॥३४॥ उदयारूढ
छत्रेषु केंद्रेषु भुजगो यदि ॥ दूरस्थितो न चायाति तत्रैव धोभविष्यति ॥३५॥ विवादिपी

प्रश्नादर्श
॥ ३३ ॥

उग्रस्थे तु रोगिणां मरणं भवेत् ॥ गमनं विद्यते यस्य नास्तीति कथयेद् बुधः ॥ ३६ ॥ प्रारब्धकार्यहा
निस्याहूतस्यापत्तिरीरिता ॥ चंद्रा व्योमस्थिते शुक्रे जीव व्योमस्थिते रवौ ॥ ३७ ॥ तल्लग्नेका
र्यसिद्धिः स्यादृच्छतो नात्र संशयः ॥ उदयात्सप्तमे व्योम्नि शुक्रे श्रीलक्ष्मीसमागमः ॥ ३८ ॥ धना
गमश्च सौख्यं च चंद्रयेवं प्रकीर्तितं ॥ मित्रस्यात्रस्थामायोतित दारस्वेत पदोदृदाः ॥ ३९ ॥ नी
चारिबलयोगाभ्यां सर्वकार्यविनाशनं ॥ इति लाभालाभः ३२ ॥ पूर्वशास्त्रानुसारेण व्याधि
मृत्युनिर्णयः ॥ ४० ॥ उदयात्सप्तमो व्याधिरष्टमो मृत्युसंज्ञकः ॥ नत्रारूढे व्याधिचिंता
निधने मृत्युचिंतना ॥ ४१ ॥ तत्र क्रूरयुते दृष्टे व्याधिं मृत्युं वदेत्क्रमात् ॥ पापानीचारयः
खेटाः पश्यंति यदि संयुताः ॥ ४२ ॥ न व्याधिगमनं मृत्युमविचार्य वदेत्सुधीः ॥ एतयोः श्वे
क्रूरभुजगो तिष्ठतो यदि चोदये ॥ ४३ ॥ गरादिना भवेद्व्याधिर्न शाम्यति न संशयः ॥ षष्ठो
दयर्क्षे तच्छत्रौ व्याधिमोक्षो न जायते ॥ ४४ ॥ व्याधिस्थानमिदं प्राहु मूर्ध्नि वक्त्रे भुजे
करे ॥ वक्षसि स्तनयोः कुक्षौ कक्षे मूले च मेहने ॥ ४५ ॥ ऊरू च पादे चर्मे पाषाणा राशयः परि
कीर्तिताः ॥ कुजो मूर्ध्नि मुखे शुक्रः कंठे राहुर्भुजे बुधः ॥ ४६ ॥ चंद्रो वक्षसि कुक्षौ च भा

॥ हेरंब ॥
॥ ३३ ॥

तुर्नीमेगुरुः रवौ ॥ युक्तौ शनिराहुः पादौ ग्रहाणां स्थानमीरितं ॥ ४७ ॥ एतेष्वेव स्थलेषु स्यान
एभेतेषु राशिषु ॥ पापयुक्तेषु दृष्टेषु नीचारिस्थेषु रुग्भवेत् ॥ ४८ ॥ पश्यंति ये ग्रहाश्चेद्व्या
धिस्थानावलोकनं ॥ पूर्वोक्तान्यसवर्णानि दिनि च वदेद्बुधः ॥ ४९ ॥ षष्ठाष्टमे पापयुते रो
गशांतिर्न जायते ॥ षष्ठाष्टमे शुभयुते तदा व्याधिविमोचनं ॥ ५० ॥ किंचिदत्र विशेषोऽस्ति
रोगमृत्युस्थले शुभाः ॥ यावद्द्विर्दिवसैर्यान्ति तावद्व्याधिमोचनं ॥ ५१ ॥ रोगस्थाना
न्दवेदस्ते पापखेटयुते तथा ॥ तत्र षष्ठे चंद्रसंयुक्ते मरणं रोगिणं भवेत् ॥ ५२ ॥ रोगस्था
ने कुजः पश्येच्छिरश्छेदो ज्वरो भवेत् ॥ ५३ गुर्वीशुचिः सौम्यश्चेत्कक्षेग्रंथिर्भविष्य
ति ॥ ५३ ॥ रविश्चेदुदरव्याधिः शनिर्वातश्च पंगुता ॥ राहुर्विषं शशी पश्येन्नेत्ररोगो भ
विष्यति ॥ ५४ ॥ मूलव्याधिर्गुरुः पश्येच्चंद्रवस्याद्गुः परे ॥ परिध्या विंद्रकोदंडुद
ष्टे प्रश्ने युते सति ॥ ५५ ॥ कुष्ठव्याधिमिति ब्रूयात्स्थूलमेहता हतं वदेत् ॥ सर्वेऽपस्मारमा
दिसेषिशाचपरिपीडनं ॥ ५६ ॥ श्वासः काशश्च शूलं च शनौ शीतज्वरः कुजे ॥ शुक्र
कोदंडपरिघौ दृष्टे प्रश्ने तु रोगिणां ॥ ५७ ॥ मनव्याधिः शशिनं किंचिन्नायं पश्यंति चेच्छुभाः ॥

प्रश्नादर्श

॥३२॥

रोग शांति र्भविष्यंत्यौ ग्रहा मित्रस्वा स्थसंस्थिताः ॥ शिरो ललाट भ्रू नेत्र नासिका श्रुतयो धरः ॥ चुबु
कं चांगुलिं चैव कृत्तिका द्यान्न वोडवः ॥५९॥ कंठ वक्षस्थल कुचोदर मध्य नितंबिकाः ॥ शिश्न मंडो धरः
प्रोक्तौ श्वो नराद्यान वोडवः ॥६०॥ जानु जंघा पाद संधि पृष्ठांत स्फिक् गुल्फकौ ॥ पादाग्र तलिकौ
गुल्फौ विश्वेश्वाद्यान वोडवः ॥६१॥ उदयर्क्षे वशादेवं ज्ञात्वा तत्र गदं वदेत् ॥ अर्क नक्षत्रके ज्ञाता
व्यं नष्टं तथा वदेत् ॥६२॥ त्रिकोणलग्नदशमे शुभाश्चे द्याधयो न हि ॥ तेषु नाचारि युक्तेषु देहपीडा
भविष्यति ॥६३॥ इति ज्ञान० रोग० १३॥ मरणस्य विधानानि ज्ञातव्यानि मनीषिभिः ॥ वृषस्य वृषे
षष्ठे त्रे सिंहस्थे त्रे हरे प्रवेत् ॥६४॥ अलिनो वृश्चिकस्थे त्रे कुंभस्थे त्रे घटस्य च ॥ उच्चस्थान
मिति ज्ञात्वाऽऽरूढं स्यादुदये यदि ॥६५॥ मरणं नैव तस्य रोगिणो नात्र संशयः ॥ तुलायाः कार्मुकं
षष्ठे त्रे नीचं मृत्यु विपर्यये ॥६६॥ मेषस्य मिथुनं षष्ठे त्रे नीच मृत्यु विपर्यये ॥ कन्या षष्ठे त्रे कुलीर
स्य नीच मृत्यु विपर्यये ॥६७॥ नक्रस्य मीनं षष्ठे त्रे च नीचे मृत्यु विपर्यये ॥ नीचे नशाम्यते व्याधिर्म
रणं भवति ध्रुवं ॥६८॥ ग्रहे प्रबलवान् सूर्यो यदि मृत्युस्तदाग्निना ॥ मंदः क्षुधा जले नेंदुः शीतेन
कुविरुच्यते ॥६९॥ बुधस्तु वातपित्ताभ्यां शस्त्रेण रोगी यदि ॥ राहुर्विषेण जीवस्तु कुक्षि

॥हेरंब॥
३२

रोगेण नश्यति ॥ ७० ॥ त्रिंशोः षष्ठाष्टमे पापाः सप्तमे वा यदि स्थिताः ॥ रोगमृत्युस्तु लाभ्यां वा रोगिणो
मरणं ध्रुवं ॥ ७१ ॥ आरूढे मरणस्थानं तस्माद् अष्टमगं शशी ॥ पापाः पश्यंति चेन्मृत्युः रोगिणां कथ्यते लग्न
पीः ॥ ७२ ॥ तृतीये भानुसंयुक्ते दशमे पापसंयुते ॥ दशाहान्मरणं ब्रूयात् शुक्रजीवौ तृतीयगौ ॥ ७३ ॥
सप्ताहान्मरणं ब्रूयाद्रोगिणां मतिबुद्धिमान् ॥ उदये चतुरस्रे वा पापाः स्युः षड्दिनान्मृतिः ॥ ७४ ॥ ल
ग्नाद्द्वितीयगाः पापाः चतुर्दशादिनान्मृतिः ॥ त्रिदिनान्मरणं किंतु दशमे शुभे पापसंयुते ॥ ७५ ॥ ल
ग्नात्सप्तमगे पापे दशाहान्मरणं भवेत् ॥ निधनारूढगे पापे दृष्टे वा मरणं भवेत् ॥ ७६ ॥ तत्तद्दृ
ष्टे न दिनमासादिनिर्णयः ॥ स्थानमरण ०१४ ॥ ग्रहो चेत्स्वरमायाति रिपोः स्तगकुले भवः ॥ ७७ ॥ नी
चे नरकमायाति मित्रे मित्रकुले भवः ॥ स्वक्षेत्रे स्वजने जन्म मृतानां कथयेद् बुधः ॥ ७८ ॥ इति स्था
न० स्वर्ग ०१५ ॥ कथयामि विशेषेण भुक्तद्रव्यस्य निर्णयं ॥ पाकभोजनि भुक्ता नित्यं जनानि रसा
स्तत ॥ ७९ ॥ सरभोक्ते भाजनानि सुदृष्टे [illegible] च्छिस्ते हतौरिफन ॥ मेषराशौ शुभे वेलागं रुषभेग
व्यमुच्यते ८० ॥ धनुर्मिथुनसिंहेषु मत्स्यमांसादिभोजनं ॥ नक्रालिकर्किमीनेषु कृपि पक्वफलादि
के ॥ ८१ ॥ तुलीकन्याघटेष्वेवं शुभान्नमिति कीर्तियेत् ॥ भानौ नित्ये कटुश्चारमिश्रं भोजनमुच्यते
॥ ८२ ॥ कृष्णक्षीरं सौद्रसकं भूमिपुत्रस्य भोजनं ॥ भर्जितान्नपदं शनि सोम्यास्या कुर्मनीषिणः ॥ ८३ ॥

॥२३॥

पायसान्नं घृतयुतं गुरो भोजनमीरितं ॥ सतैलकोद्रवान्नं च भवेन्मंदस्य भोजनं ॥८४॥ चणकं राहुकेत्वो
श्च रसवर्गी उदाहृतः ॥ जीवस्य माषवटकं सूपमिश्रं तु भोजनं ॥८५॥ चंद्रस्य कंदमस्त च मत्स्यादौ भोजनं
भवेत् ॥ क्षौद्रापूपयो युग्मे व्यंजनं भोजनं भृगोः ॥८६॥ भोजनराशौ शुभे दृष्टे तच्छुभोजनमुच्यते ॥
समराशौ मंदतृष्णा भुक्ते पापवीक्षिते ॥८७॥ केचित्पापाश्रये तु राणा नंक्षुधा दितः ॥ अर्कारौ मांस
भोक्तारौ तु शनाश्च द्रभोजिनौ ॥८८॥ नवनीतघृतक्षीरदधिभिर्भोजनं भवेत् ॥ जलराशिषु पा
पेषु ससौम्येष्वीक्षिते षु च ॥८९॥ सतैलं भोजनं ब्रूयादिति सांख्या विचक्षणः ॥ पूर्वोक्तधातु वर्गेण
भोजनानि विनिर्दिशेत् ॥९०॥ मूलवर्गेण शाकादीनुपदंशे देहु पः ॥ जीववर्गेण भ्य मत्स्य
मांसादिकानपि ॥९१॥ सर्वमालोक्य निर्दिश्य विचक्षणो नृणां वदेत् ॥ इति स्नान० भोजन० ९६ ॥ स्वप्ने या
न्यरि पश्यंति सर्वान्वक्ष्यामि सर्वथा ॥९२॥ मेषोदये नरः हं प्रासादः संभवंति च ॥ वृषोदये दिनाधीश
स्नान गेहस्य दर्शनं ॥९३॥ वृश्चिकस्योदये कीरौ व्याकुलं मलदर्शनं ॥ मिथुनस्योदये विप्रतपस्वि
वचनानि च ॥९४॥ कुलीरस्योदये क्षेत्रं सस्यं दृष्ट्वा पुनर्गृहं ॥ तृणान्यादाय हस्ताभ्यां गच्छंति
ति विनिर्दिशेत् ॥९५॥ सिंहोदये किरां भ्य महिषीगिरिपश्चनिं ॥ कन्योदये पिचारूढे मुंडास्त्रीभ्यः पिव
त्स्यपः ॥९६॥ तुलोदये च पं स्वर्णं वणिजं च स पश्यति ॥ वृश्चिकस्योदये स्वप्ने पश्य सलिलमृगादि
कटुकषायकं ॥

पहेरंकू ॥ ॥२३॥

सौधोत्थी राजसदनमित्यमरः॥

के॥ ७४॥ दर्पणश्चैव तथा दृष्टा स्वप्ने ब्रूयाद्शंकितः॥ उदये धनुषः पश्येत्सुस्वप्नं पक्वफलं लभेत्॥ ७६॥ मृगोदये ~~दृष्टा~~ ऽन्नदीनारी पुंसः स्वप्ने प्रपश्यति॥ कुंभोदये च मुकुरं मीने स्वर्णजलाशयं॥ ७७॥ चतुर्थे तिथि प्रतिष्ठो राजतं वस्तु पश्यति॥ आर्थश्चेन्मता पुंसः पतनं शुष्कशाखिनां॥ ७८॥ चंद्रश्चेत्पूर्वनं सिंधोराहुर्मध्यं विषं भवेत्॥ अत्र किंचिद्विशेषोस्ति छत्रास्तु दोदयेषु च॥ ७९॥ शुक्र स्थित श्चेत्स्वर्णं श्वेत सौधं सौम्यो मरान्वदेत्॥ चतुर्थस्य वशात्स्वप्ने ब्रूयादूह निरीक्षणे॥ २॥ अत्रानुक्तं यदखिलं ब्रूयात्पूर्वोक्तवर्त्मना॥ इति ० ज्ञान ० स्वप्न ० ९७॥ अथो भयपृष्ठे पथिको दुर्निमित्तो निवर्तते॥ २॥ स्थिरोदये निमित्तानां विसर्गे ननगच्छति॥ चरोदये निमित्तान्यादययाद्यादितीरयेत्॥ ४॥ चंद्रोदये दिवाभीत चाषपारावतादयः॥ शकुनाभयदा दृष्टा इति ब्रूयाद्विचक्षणः॥ ५॥ राहूदये ल घ्वाकाक भारद्वाजादिपक्षिणः॥ मंदोदये कुलिंगः स्याच्छुक्रोदयेपिं गलो भवेत्॥ ६॥ सूर्योदये चग रुडः सव्यासव्य वशाद्भवेत्॥ स्थिरराशौ स्थिरान्पश्येच्चरेत्तिर्यग्गता इति॥ ७॥ उभयेषु निवृत्तिः स्याद्गृहस्थितिवशाद्दमी॥ राहो गौलानिषो श्यापो ज्ञस्य पुच्छं धरी भवेत्॥ ८॥ दधि शुक्रस्य जीव स्य क्षीरं सर्पिरुदाहृतं॥ भानोश्च श्वेत गरुडः शिना भौम कीर्तिता॥ ९॥ शनेस्तस्करवन्ही च निमित्तं दृष्टमादिशेत्॥ भौमस्य चाचभल्लूक भारद्वाज शशा इति॥ १०॥ उलूकस्तित्तिरश्चैव कपो

दि

तश्च गुरोरमी ॥ शुक्रस्य पक्षिणो भूयाद् गगने सरटावकौ ॥११॥ जीव कांउ प्रकारेण पक्षिणोन्य
न्विचारयेत् ॥ इति ज्ञाननिमित्तं ॥१९॥ प्रश्ने वेदाहिके लग्ने कुजसूर्यबुधा यदि ॥२२॥ वैधव्यं
शीघ्रमायाति सा नारी नात्र संशयः ॥ उदये मंगदे नारी रिक्ता मृतसुता भवेत् ॥१३॥ चंद्रोदये तु
मरणं दंपत्योः शीघ्रमेव च ॥ सितजीवबुधा लग्ने यदि तौ दीर्घजीविनौ ॥१४॥ द्वितीयस्थे निशाथे नो
बहुपुत्रवती भवेत् ॥ स्थिता समर्क मंदाराः मनः क्लेशोदरिद्रता ॥१५॥ द्वितीये राहुसंयुक्ते सा भार्या
व्यभिचारिणी ॥ शुभग्रहा द्वितीयस्था मांगल्यायुष्यवर्धिदाः ॥१६॥ तृतीये जीवराहू चेत् तावं
ध्यो भवति ध्रुवं ॥ अन्ये तृतीयराशिस्था धनसौभाग्यवर्धिदाः ॥१७॥ चतुर्थे केनिशाधीशौ
तिष्ठतौ यदि पापिनौ ॥ शनिः श्चेत्तस्यहीनः स्याद् अहिः सापत्न्यवत्यसौ ॥१८॥ बुधाजीवारशुक्रा
श्चेदल्पजीविन वत्यसौ ॥ पंचमे यदि सौरिः स्यां व्याधिसंपीडिता भवेत् ॥१९॥ शुक्रजीवबुधा
स्फश्चेद् बहुपुत्रवती वधू ॥ चंद्रादित्यौ तु वंध्यास्या दहिश्चेन्मरणं भवेत् ॥२०॥ आरश्चेत् पुत्र
नाशः स्यात् लग्ने पाणिग्रहोचिते ॥ षष्ठी शशीचेद्विधवा बुधः कलहकारिणी ॥२१॥ षष्ठे तिष्ठति शुक्र
श्चेद् दीर्घमंगधारिणी ॥ अन्ये तिष्ठंति चेन्नारी सुखिनी वृद्धिमत्यपि ॥२२॥ सप्तमस्थे शनौ
नारी तरसा विधवा भवेत् ॥ व्याधिग्रस्ता भवेन्नारी सप्तमस्थे रवौ यदि ॥२३॥ सप्तमस्थे निशानाथे

हेरंब ॥
॥१४॥

ल२

ज्वरपीडावती भवेत् ॥ परेणापहृता याति कुजस्तिष्ठति सप्तमे ॥ २४ ॥ बुधजीवौ समृद्धिः स्या
द्राहुश्चेद्विधवा भवेत् ॥ शुक्रश्चेत्सप्तमे राशौ वधूर्मृत्युं प्रपश्यति ॥ २५ ॥ अष्टमस्थाः शुक्रगु
रुभुजंगा नाशयंति च ॥ शनिसौरक्षिदौ चंद्रो मारयत्येव भामिनी ॥ २६ ॥ आदित्यारौ पुनर्भूः
स्याल्लग्ने वैवाहिके वधूः ॥ नवमे यमिदि सौम्यः स्याद्धार्मिही ना भवेद्वधूः ॥ २७ ॥ जीवचंद्रौ यदि
स्यातां बहुपुत्रवती भवेत् ॥ अन्ये तिष्ठंति नवमे यदि वंध्या न संशयः ॥ २८ ॥ दशमे यदि चं
द्रस्याद्वंध्या भवति भामिनी ॥ भार्गवो यदि वेश्या स्याद्विधवा किंकुजादयः ॥ २९ ॥ स्त्रिकागुरु
श्चेत्सादित्यो यदि तस्याः शुभं भवेत् ॥ लाभस्थानगताः सर्वे पुत्रसौभाग्यवृद्धिदाः ॥ ३० ॥ ल
ग्नाद्द्वादशगो चंद्रो यदि स्यान्नाशमादिशेत् ॥ शनिभौमौ यदि स्यातां सुरापानवती भवेत् ॥
३१ ॥ बुधे पुत्रवती जीवे धनधान्यवती वधूः ॥ सर्पादित्यौ स्थितौ वंध्या शुक्रः सुखवती भवे
त् ॥ ३२ ॥ इति लग्न० विवाहः ॥ ६३ ॥ स्त्रीपुंसो रतिभोगांश्च स्नेहास्नेहोपतिव्रतौ ॥ शुद्धाशुभौ
कमालोक्य शास्त्रे ज्ञानप्रदीपके ॥ ३३ ॥ षष्ठकादुर्दमारूढके द्रे भुजंगो यदि ॥ तेषां दुष्टा
स्त्रियः साक्षाद्देवानामपि संशयः ॥ ३४ ॥ लग्नाद्देकादशे स्ते च रतती ये दशमे शशी ॥ जी

ज्वरपीडावती भवेत् ॥ परेणापत्यता याति कुजस्तिष्ठति सप्तमे ॥२४॥ बुध जीवौ समस्थिः स्या
द्बहुश्चेद्विधवा भवेत् ॥ शुक्रश्चेत्सप्तमे राहुर्वधूर्मृत्युं प्रपश्यति ॥२५॥ अष्टमस्थाः शुक्रगु
रुभुजंगा नाशयंति च ॥ शनिसौरक्षितौ चंद्रो मारयत्येव भामिनी ॥२६॥ आदित्ये सौरे पुनर्भूः
स्याल्लग्ने वैवाहिके वधूः ॥ नवमे यदि सौम्यः स्याच्छ्रीपिहीना भवेद्वधूः ॥२७॥ जीवचंद्रौ यदि
स्यातां बहुपुत्रवती भवेत् ॥ अन्ये तिष्ठंति नवमे यदि वंध्या न संशयः ॥२८॥ दशमे यदि चं
द्रः स्याद्वंध्या भवति भामिनी ॥ भार्गवो यदि वेश्या स्याद्विधवा किंकुजादयः ॥२९॥ रिःफा गुरु
श्चेत्तादिस्थो यदि तस्याः शुभं भवेत् ॥ लाभस्थानगताः सर्वे पुत्रसौभाग्यवर्धिदाः ॥३०॥ ल
ग्नाद्द्वादशगो चंद्रो यदि स्याल्लाभमादिशेत् ॥ शनिभौमौ यदि स्यातां सुरापानवती भवेत् ॥
३१॥ बुधे पुत्रवती जीवे धनधान्यवती वधूः ॥ सर्पादिस्थौ स्थितौ वंध्या शुक्रः सुखवती भवे
त् ॥३२॥ इति स्नान॰ विवाहः ॥९६॥ स्त्रीपुंसो रतिभोगांश्च स्नेहास्नेहोपतिव्रतीयः शुद्धा शुभो
कमासोक्तोः शास्त्रेऽस्मिन् प्रदीपके ॥३३॥ षष्ठे काद्रुद्रमारूढे केंद्रे भुभुजगो यदि ॥ तेषां दुष्टा
स्त्रियः साक्षाद्देवानामपि संशयः ॥३४॥ लग्नादेकादशे सप्ते चरत्ती येदशमे शशी ॥ जी

॥३५॥ वदृष्टियुतस्तिष्ठेद्यदि भार्या पतिव्रता॥३५॥ चंद्रं पश्यंति पुंखेटा स्तेन युक्तो भवंति चेत्॥ तन्द्भार्या कुलं नीभूयादिति शास्त्रविदो विदुः॥३६॥ सप्तमस्थाद्विपट् खेटैर्दृष्टोनीचारिगः शशी॥ बंधुविद्वेषणीत्वोके भ्रष्टास्याच्छुभैः शुभैः॥३७॥ भानुजीवौ निशाधीशौ पश्यंतौ वा युतौ यदि। पतिव्रता भवेन्नारी रूपिणी ति वदेद्बुधः॥३८॥ शुक्रेण युक्तो दृष्टो वा भौमश्चेत्स रभामिनी॥ बृहस्पतिर्बुधाभ्यां युक्तश्चेत्क स्व कारतिः॥३९॥ शुक्रवर्गयुते भौमे भौमवर्गयुते भृगौ॥ एककोविधकाभर्ता तासु दोषो भविष्यति॥४०॥ भानुवर्गयुते शुक्रे राजस्त्रीरतिभोगिनी॥ जीववर्गयुते चंद्रे स्त्रीहे नरतिमानिता॥४१॥ चंद्रस्त्रीवर्गयुक्तश्चेत्स्त्रीस्वतंत्रवती भवेत्॥ शनिश्चरेण युक्तश्चेदतीव व्यभिचारिणी॥४२॥ पापवर्गयुते दृष्टे शुक्रश्चेद्व्यभिचारिणी॥ अरिवर्गयुतश्चंद्रो यद्यमित्रवधूरतिः॥४३॥ नीचवर्गयुतश्चंद्रो नीचस्त्रीभोगकामुकः॥ मित्रवर्गयुतश्चंद्रो मित्रवधूर्गने रतिः॥४४॥ स्वक्षेत्रयदि शीतांशुः स्वभार्या यां रतिर्भवेत्॥ स्ववर्गयुक्तश्चेद्दृश्चेत्स्वो स्ववंशस्त्रिया रतिः॥४५॥ उदासीनग्रहयुतो दृष्टो वा यदि चंद्रमाः॥ उदासीनवधू भोगमिति चाकुर्मनीषिणः॥४६॥ लग्ने च दशमे स्ते च पंचमे शनियुक् शशी॥ चौररूपेण कथयेद्रात्रौ स्वजनवधूरतः॥४७॥ ओजोदये तदधिपे त्वोजमैथुनमुच्यते॥ समोदये तदधिपे समरुद्धे रतीतथा॥४८॥ लग्नेश्वरबले सा ता तेषां किरणसंख्यया॥ अथवा कथयेद्विद्वान्सं दृष्टग्रहसंख्यया

॥हेरंबु॥
३५

॥४९॥ चंद्रे भौमयुते दृष्टे कलहेन पृथक्शयः ॥ भौमो सौरियुते दृष्टे स्वस्त्रीकलहउच्यते ॥५०॥ चतुर्थे चतुर्थे चलती
येच पंचमे सप्तमे पिवा ॥ चंद्रे शुक्रयुते दृष्टे स्वस्त्रिया कलहो भवेत् ॥५१॥ नदीय वसन छेदं रचितं परिकीर्तयेत् ॥ सप्त
मे पापसंयुक्ते दशमे पापसंयुते ॥५२॥ तृतीये बुधसंयुक्ते स्त्री विवादी स्थले शयः ॥ लग्ने चंद्रयुते भौमे द्वितीयस्थे तद्वा
निशि ॥५३॥ जागरं चोरभीत्याथ शशिनक्षत्रसंधिषु ॥ दृष्टश्चे द्विपवा भौगके मे रोदितिकीर्तयेत् ॥५४॥ लग्ने सौम्यो
शुक्रसौम्यौ च तदा जाया पतिं वदेत् ॥ यत्र कुत्रापि शशिनं पापाः पश्यंति चेत्तदा ॥५५॥ पुंसि चासि द्युतिवधूः शुभा
श्चेत्सुरुषप्रिया ॥ सात्विकाश्चंद्रजीवार्को राजसो शुक्रसौमजौ ॥५६॥ तामसो शनिभूपुत्रौ चैवं स्त्री पुं गुणा
: स्मृताः ॥ इति० ज्ञान० काम० २० ॥ पुत्रोत्पत्तिर्निमित्तं यत्प्रश्ने स्त्रीभिः कृते सति ॥५७॥ उदयारूढ छत्रे बु
राहुश्चे दुर्गर्भमादिशेत् ॥ लग्नाद्वा चंद्रलग्नाद्वा त्रिकोणे सप्तमे पि वा ॥५८॥ बृहस्पतौ स्थिते वापि यदि प
श्यति गर्भिणी ॥ शुभवर्णे जे युक्तश्चे सुखप्रसवमादिशेत् ॥५९॥ अग्निनीच ग्रहस्थश्चेत्सुता रिष्टभ
विष्यति ॥ प्रश्नकाले तु परिधौ विषगर्भवती भवेत् ॥६०॥ तदंतस्थ ग्रहवशात्पुंस्त्रीभेदं वदेद्बुधः ॥ य
त्र यत्र स्थितश्चंद्रः शुभैर्युक्तस्तु गर्भिणी ॥६१॥ लग्नात्त्रिनवभूतेषु शुक्रादिस्थे दवः क्रमात् ॥ तिष्ठति
चेन्न गर्भः स्याद केन्द्रे ते स्थिता न च ॥६२॥ स्त्री पुं विवेके गर्भिण्याः पृष्टे वा तत्र कालके ॥ पति वे बाद्वि
केंद्रदृष्टे तस्य गर्भो विनश्यति ॥६३॥ लग्नादोजस्थिते चंद्रे पुत्रं सूते समे सुतां ॥ वर्णा नक्षत्र राशीनां

२..

॥३६॥ यथायोगं स्फुटं सुतां॥६४॥ लग्नात्तृतीयनवमदशमैकादशेषु भानुः स्थितश्चेत्पुत्रः स्यात्तथैव चशनैश्चर ॥६५॥ ओजस्थानगताः सर्वे ग्रहाः श्चेत्पुत्रसंभवः॥ समस्थानगताः सर्वे यदि पुत्री न संशयः॥६६॥ आरूढात्सप्तमराशिं यावच्छीतां शुरेष्यति॥ तावन्नक्षत्रसंख्याकैः स्तुतेस्यादिवसैः सुतं॥६७॥ इति स्ता नं० पुत्रप्रश्न०२३॥ सुतारिष्टमथो वक्ष्ये सद्यः प्रत्ययकारकं॥ लग्नात्सप्तस्थिते चंद्रे तदस्तेपापसंयु ते॥६८॥ मातुः सुतस्य मरणं किं तु पंचमसप्तयोः॥ पापास्तिष्ठंति चेन्मातुर्मरणं भवति ध्रुवं॥६९॥ द्वादशे चंद्र संयुक्ते पुत्रवा मासि संख्यु नौ शनं॥ व्ययस्थे भास्करे नश्ये त्पुत्रदक्षिणलोचनं॥७०॥ पापाः पश्यंति भानुं चेत्पितुर्मरणमादिशेत्॥ चंद्रेण युक्ते दृष्टे वा मातुर्मरणमादिशेत्॥७१॥ चं द्रादित्यो गुरुः पश्यन्मातापित्रोर्गदो भवेत्॥ यदि लग्नगतो राहुर्जन्मस्थिविवर्जितः॥७२॥ जा तस्य मरणं शीघ्रं वदेदत्र न संशयः॥ द्वादशस्थो बर्केचंद्रौ नेत्रयुग्मं विनश्यति॥७३॥ षष्ठे वा पंचमे पा पाः पश्यंती गुरुर्वदि वा क्रूरौ॥ माता पित्रोस्तु मरणं तयोर्मर्दस्थितौ यदि॥७४॥ भ्रातृनाशं तथा भौमो मातु लस्य मृतिं वदेत्॥ उदयादित्रिकस्थे शुक्रे टके पुभुभा यदि॥७५॥ मित्रस्वात्मभ्य वर्गे षु सर्वारिष्टं विनश्यति ॥ लग्नं चंद्रलग्नं च जीवो यदि न पश्यति॥७६॥ पापाः पश्यंति चेत्पुत्रो व्यभिचारेण जायते॥ इति स्ता नं०

हेरंब ३८

रुतारिष्ट २२॥ छुरिकालक्षणं सम्यग्वक्ष्यामि यथा तथं॥ राहुणा संयुते चंद्रे शस्त्रभंगो भविष्यति॥ नीचारिस्थो प्रपश्येति यदि खड्गस्य भंजनं॥७९॥ शुभग्रहयुते चंद्रे दृष्टे वा तं शुभं भवेत्॥ अथवा कलहात्खड्गे पराघं दष्टहृतं भवेत्॥८०॥ तेषु स्थानेषु सौम्येषु खड्गस्य शुभदो भवेत्॥ प्रदर्शितिस्य खड्गस्य लग्ने रक्त पापसंयुते म॥८१॥ खड्गस्यादौ व्रणं क्रूया त्रिकोणे पापसंयुते॥ शस्त्रभंगस्ततो व्योम्नि चतुर्थे पापसंयुते॥८२॥ खड्गस्य भंगो मध्ये स्यादिति सालावदेत्सुधीः॥ एकादशे तृतीये च पापे शस्त्रा ग्रभंजनं॥८३॥ मित्रस्यात्स्वनीचारि वर्गी न धिगताग्रहाः॥ तत्तद्दूग्गीरूलायांतं शस्त्रमिन्यस्य भिज्यीयते॥८४॥ सन्मुखो यदि खड्गोस्यात्तदीयखड्गमुच्यते॥ तिर्यङ्मुखश्चेत्तच्छस्त्रमन्यदीयमितीरयेत्॥८५॥ अधोमुखश्चेत्संग्रामे च्युत माहृतमुच्यते॥ तत्र चेष्टानुरूपेण स्वान्याहरणाविस्मृतिः॥८६॥ इति ज्ञानप्रकरः २३॥ शल्यप्रश्ने तु तत्काले पादभावस्तु नेत्रयुक्॥ अर्कोभ्यस्तोन्यपात्हे च शेषाणां फलं मुच्यते॥८७॥ कपालास्थीष्टकालोष्ठ काष्ठदेव विभूतयः॥ शवांगारकधान्यानि च नपाषाणवर्द्धराः॥८८॥ गोस्थिश्चास्थि पिशाचादि क्रमात्स्यान्निबोध उशा॥ एषु शल्येषु मंडूकस्वर्णी

प्र.द.
॥ ९७ ॥

गोष्ठे सुधान्यकं ॥ ८९ ॥ दृष्टं चेदुत्तमं चान्ये सर्वे स्फुर शुभास्तथा ॥ अष्टाविंशति कोष्ठेषु वह्नि
धिष्ण्यादिकं न्यसेत् ॥ ९० ॥ यत्र मे तिष्ठति शशी तत्र शल्यमुदाहृतं ॥ उदयर्क्षादिकं न्यस्येद
ष्टाविंशति कोष्ठके ॥ ९१ ॥ गणयेच्च ध्रुवनक्षत्रं तत्र शल्यं प्रकीर्तितं ॥ शंकास्थलस्य विस्तारायाम
मावन्योन्यताडितौ ॥ ९२ ॥ विंशत्यापहृतं शिष्टमरत्निरिति कीर्तितं ॥ रत्निं गुणित्वा नवभिर्न
रत्नं तालमुच्यते ॥ ९३ ॥ तत्प्रदेशप्रगुण्यांके हृत्वा विंशतिभिर्यदि ॥ शिष्टमंगुलमेवोक्तं रत्नि
प्रादेशमंगुलं ॥ ९४ ॥ एवं क्रमेण रत्नाद्यमगाधं कथयेदथ ॥ केंद्रे पापयुक्ते तु दृष्टे शल्यं न
दृश्यते ॥ ९५ ॥ शुभग्रहयुते चैव शल्यं तत्र प्रजायते ॥ पापसौम्ययुते केंद्रे शल्यमस्तीति
निर्दिशेत् ॥ ९६ ॥ रविः पश्यति चेद् द्व्यंकुजश्चेद्रक्तराक्षसं ॥ केंद्रे चंद्रारसंहिते कुजनक्ष
मा ९ त्र कोष्ठके ॥ ९७ ॥ पिपीलिकाधः केंद्रे तु जीवचंद्रसंयुते ॥ जीवस्थोडुगते कोष्ठे स्वर्ण गोपुर
प्राप्तिनी ॥ ९८ ॥ उदयारूढकेंद्रे तु स्वभौमे यदि तिष्ठति ॥ राहुस्थर्क्षे गते कोष्ठे वल्मीकमुप हेरंब
प ९ दीर्घकं ॥ शुभाः केंद्रेयुता न्पापाः पश्यंति बलिनो यदि ॥ तत्क्षेत्रे नियते शल्यमेवं तु पापायदि स्थिमा ॥ ॥ ९७ ॥

स्यं२

॥४०॥ देवयक्षपिशाचाद्यास्तत्रतिष्ठंत्यसंशयः ॥ ग्रहांशुसंख्यया तेषां खातमानं वदेत्सुधीः
॥४१॥ चंद्रे बुधेन संयुक्ते बुधनक्षत्रकोष्ठके ॥ स्वशल्यं विद्यते तत्र केंद्रे शुक्रेंदुसंयुते ॥२॥ शुक्रस्थित
र्क्षगे कोष्ठे सौम्यश्वेतशिलापि वा ॥ पंच५षट्६वसु८भूता नि५ सपादैकं तथैव च ॥३॥ सार्धं रूपाः
क्षिरश्वयः रूपी दीनां कराः स्मृताः ॥ शल्या गच्छमने वैं नैव करेण कथयेत्सुधीः ॥४॥ इति स्थानश
ल्यकं०२३ ॥ अथ वक्ष्ये विशेषेण कूपखाताविनिर्णयं ॥ आयामे स्वष्टरेखाः स्युः तिर्यग्रेखा
तपंचच ॥५॥ एवं कृते भवेत्कोष्ठमष्टाविंशतिसंख्यकं ॥ प्रभाते प्राङ्मुखो भूत्वा कोष्ठेष्वेतेषु
बुद्धिमान् ॥६॥ इष्टकोष्ठद्वयं त्यक्त्वा तृतीयादि त्रिकक्रमात् ॥ कृत्तिकादित्रयं न्यस्य तदधो रो
हिण्यादि न्यसेत् ॥७॥ तदूर्ध्वे तत्त्रये चैव पुनर्वस्वादिकत्रयं ॥ तत्पश्चिमादियाम्येषु मघाचित्रावसानकं
॥८॥ तत्कोष्ठपूर्वयोः स्वातीविशाखे न्यस्य तत्परं ॥ प्रदक्षिणक्रमादग्नि नक्षत्रौश्वतारकाः ॥
९ ॥ मध्यान्हाद्दक्षिणाशास्यः पश्चिमास्य निशामुखात् ॥ चक्रमालोकयेद्विद्वान्त्रोऽर्ध्वौदुत्तरा
नेऽनः ॥१०॥ मध्यान्हात्सितमारभ्य मेत्रमार्धं निशामुखात् ॥ अर्धरात्राद्यानिशार्धं पूर्ववद्गणये
क्रमात् ॥११॥ आग्नेय्यां दिशि नैरृत्यां वायव्यां कोष्ठकद्वयं ॥ त्यक्त्वा प्रत्येकमेवं हि तृतीयाद्यं विलो

।४।

प्र० २१

॥१९॥ कयेत् ॥१२॥ दिनार्धे समभिदृष्ट्वा यल्लग्नं नाडिकादिकं ॥ ज्ञात्वा तत्तत्प्रमाणेन क्रांतिकांति निविन्यसेत् ॥१३॥ यन्नक्षत्रं तदा सिद्धं प्रश्नकाले विशेषतः ॥ क्रांतिकास्थानमारभ्य पूर्ववद्गणये सौम्यौः ॥१४॥ ८ यत्कोष्टे चंद्रनक्षत्रं तत्रोदयभमालिखेत् ॥ तदादी निक्रमेणैव पूर्ववद्गणयेत्सुधीः ॥१५॥ यत्रेंदुर्दृश्यते तत्र समृद्धमुदकं भवेत् ॥ शुक्रनक्षत्रकोष्टे वा जलमस्तीति कदाह रेत् ॥१६॥ जीवनक्षत्रकोष्टे तु तत्र स्वर्णमुदीरयेत् ॥ उलोक्ष कर्कि कुंभालि मीन नक्राश्च राशयः ॥१७॥ जलरूपास्तदुदये जलमस्तीति निर्दिशेत् ॥ तत्रस्थ चंद्रशुक्रौ चेदस्ति रत

२७ त्नबहूदकं ॥१८॥ बुधजीवौ वोदये तत्र किंचिज्जलमुदीरयेत् ॥ एतान्राशीन्प्रविश्यंति यदि शन्यर्कभूमिजाः ॥१९॥ जलं न विद्यते तत्र फणि दृष्टे च हूदके ॥ अधस्तादुदयारूढ लग्नस्यो परिसंस्थिते ॥२०॥ जलग्रहयुते दृष्टे अधश्चेत्स्यादधो जलं ॥ ऊर्ध्वं दृष्टो ग्रहो राशावूर्ध्वे मेकोदकं भवेत् ॥२१॥ ऊर्ध्वाधस्थलयोः पापाः स्तिष्ठंति यदि नोदकं ॥ अधो जलं च तुंगस्थं स्थानादस्तान्न धागमो भवेत् ॥२२॥ दशमे नवमे वर्षे केचिदाहुर्मनीषिणः ॥ जलाजलग्रहवशाज्ज लनिर्णयमीरयेत् ॥२३॥ केंद्रे स्थितश्चंद्रजीवौ यदि भोदकं ॥ चंद्रशुक्रौ गते केंद्रे पर्वते पिज ॥हेरंब॥ ॥१९॥

दि १

समागमे ॥५३॥ चतुर्थपंचमे चंद्रे स्थायी च विजयी भवेत् ॥ तृतीये पंचमे भानुर्यदि सेनासमागमः ॥५४॥ मित्रस्थाने
स्थितः संधिर्नो चेत्स्थायीजयो भवेत् ॥ चतुर्थे वित्तदः स्थायी रिपुस्थे तु स्थायिनो मृतिः ॥५५॥ उदयात्सहजे सौम्ये
द्वितीये यदि भास्करः ॥ स्थायिनो विजयं ब्रूयाद्द्यूनस्थे यायिनो जयः ॥५६॥ स सौम्ये भास्करे याते मसमपुष्ठं वदेद्बुध
ः॥ लग्नात्पंचमगे सौम्ये यायी भवति चार्थदः ॥५७॥ द्वित्रिस्थे सोमजे यायी विजयी भवति ध्रुवं ॥ रवेर्कादशेव्य
मे सौम्ये स्थायी विजयमेष्यति ॥५८॥ एकादशस्थे केयायी हतसस्त्रीकबांधवः ॥ शत्रुनीचस्थिते सूर्ये स्थायिनो
भंगमादिशेत् ॥५९॥ उदयात्पंचमे भानौ व्यये बुधधिषणौ यदि ॥ यायी भंगं समायाति द्वितीये संधिरुच्यते ॥६०॥
दशमैकादशे जीवो यदि याप्यर्थदो भवेत् ॥ चंद्रादित्यौ समस्थाने संधिः स्यात्तिष्ठतौ यदि ॥६१॥ विपरीते तु युद्धं
स्यात्स्थानोद्वादशगो विधौ ॥ तत्र युद्धं न भवति शास्त्रे ज्ञानप्रदीपके ॥६२॥ चरराशिस्थिते चंद्रे चरराश्युदयेपि
च ॥ शत्रुरागम्य संख्याता विपरीते विपर्ययः ॥ कुंभराशिस्थिते चंद्रे स्थिरराश्युदये तथा ॥ अर्धराज्यं समागत्य
सेनापतिर्निवर्तते ॥६४॥ सिंहाद्या राशयः षट् स्थायिनो भंगदायकाः ॥ कर्कादियुक्ते मासद्वये यायिनश्चंद्र
संस्थिता ॥६५॥ स्थायी यायी क्रमेणैव ब्रूयाद्दृढवशात्फलं ॥ ज्ञानः ० सेना ०२५ ॥ याचाकोंऽप्येवं स्यामि सर्वे
षां हितलिप्सया ॥६६॥ गमनागमनं चैव लाभालाभं शुभाशुभं ॥ सर्वं विचार्य कथयेत्पृच्छतां शास्त्र
वित्तमैः ॥६७॥ मित्रक्षेत्राणि पश्यंति यदि मित्रग्रहास्तदा ॥ मित्राय गमनं ब्रूयान्नीचान्नीचग्रहा यदि ॥६८॥ नी
चापगमनं ब्रूयाद् दुष्टान्क्रूरग्रहा यदि ॥ स्वाधिकार्येति गमनं पुंराशिः पुंग्रहा यदि ॥६९॥ पुरुषायेति गमनं

प्रश्ना०

॥२०॥ स्त्रीराशिं स्त्रीग्रहायदि॥ स्त्रियेगमनमित्यन्यथा मन्येष्वेवं विचारयेत्॥७०॥ चरराश्युदयारूढे तत्र दूतविलोकने॥ तत्तदाशास्तु गच्छंति प्रष्टारः शास्त्रनिर्णयः॥७१॥ स्थिरराश्युदयारूढे शान्यकीनारकाः स्थिताः॥ अथ वा दशमस्थाश्चेद्गमनागमनेन च॥७२॥ शुक्रः सौम्यो गुरुर्जीवाश्चेति संति चरराशिषु॥ विद्यते स्थिरे सिध्यर्थं गमनागमने तदा॥७३॥ स्थितिप्रश्ने स्थितिं ब्रूयान्मस्तकोदयराशिषु॥ पृष्ठोदये च गमनं क्रमेण शुभदं वदेत्॥७४॥ द्वितीये च तृतीये च तिष्ठंति यदि वै ग्रहाः॥ त्रिदिनात्पत्रिका याति दूतो वा प्रेषितस्य च॥७५॥ चतुर्थे द्वादशे वापि तिष्ठंतश्चेच्छुभग्रहाः॥ पत्रिका प्रेषितस्याशु समायाति न संशयः॥७६॥ षष्ठे वा पंचमे वापि यदि पापग्रहाः स्थिताः॥ प्रेषितो व्याधिपीडार्तः समायाति न संशयः॥७७॥ चापे कर्कटगे सिंहे च यदि तिष्ठति चंद्रमाः॥ चिंतितः पुनरायाति चलु मध्ये तदागमः॥७८॥ स्वस्वर्क्षे च तिष्ठंति शुक्रजीवेंदुसोमजाः॥ प्रयाणागमने ब्रूयात्तत्तदाशास्तु सर्वदा॥७९॥ ग्रहः स्वक्षेत्रमायाति यावत्तावत्फलं वदेत्॥ शुभग्रहवशात्सौख्यं पीडां पापग्रहे वदेत्॥८०॥ सप्तमाष्टमयोः पापाः तिष्ठंति च यदि ग्रहाः॥ प्रेषितो हतसर्वस्वस्तत्रैव मरणं व्रजेत्॥८१॥ षष्ठे पापयुते मार्गे गामी बंधो भविष्यति॥ जलराशौ स्थिते पापे चिरेणायाति चिंतिताः॥८२॥ बलाबलानुरूपेण शुभाशुभनिरूपणं॥ इति ज्ञान॰यात्रा॰८३॥ जलराशिषु लग्ने भुवि रिक्षिते॥८३॥ कथयेद्धृष्टिरस्तीति विपरीते न वर्षति॥ जलराशिषु शुक्रेंदू तिष्ठतोऽरिष्टिरुत्तमा॥८४॥ जलराशिषु तिष्ठंति शुक्रजीवसुधाकराः॥ आरूढोदयराशिश्चेत्स्पष्टं [illegible]पिकरम्॥८५॥ एते स्वक्षेत्रमुच्चं वा पश्यंति यदि केंद्रकं॥ त्रिचतुर्दिवसानंतर्महावृष्टिर्भविष्यति॥८६॥ लग्ना

जलग्रह

हे रंबू ४२०॥

चतुर्थे शुक्रस्यात्तद्दिने वृष्टिरुत्तमा ॥ छत्रे सूर्योदये जाते सूर्योदयं च वीक्षिते ॥ १६ ॥ तत्काले परिवेषादौ दृष्टे वृष्टिर्महत्त
रा: ॥ केंद्रे शुक्रमंदभौमज्ञराहवो यदि संस्थिता: ॥ १८ ॥ वृष्टिर्नास्तीति कथयेद्वा चंडमारुत: ॥ पापा: सौम्या विमिश्रा
श्चेदल्पवृष्टिरुदाजायते ॥ १९ ॥ चापस्थो मंदराहू चेद्वृष्टिर्नास्तीति कीर्तयेत् ॥ शुभ: कार्मुकसंस्थश्चेद्धारावृष्टिर्भवि
ष्यति ॥ २० ॥ ज्ञानप्रदीपे वृष्टिकांड: १७ ॥ उच्चेन युक्ते दृष्टे वा त्वर्घवृद्धिर्भविष्यति ॥ नीचेन युक्ते दृष्टे च स्यादर्घक्षय ईरि
त: ॥ २१ ॥ मित्रस्वामिवशात्सौम्यमेवं ज्ञात्वा वदेत्सुधी: ॥ शुभग्रहयुते वृद्धिरशुभे घर्घस्य नाशनं ॥ २२ ॥ ज्ञानप्रदीपेऽर्घ
कांड: १८ ॥ जलराशिषु लग्नेषु जीवशुक्रेंदवो यदि । पोतस्यागमनं ब्रूयादशुभाश्चेन्न सिध्यति ॥ २३ ॥ आरूढ
छत्रलग्नेषु वीक्षितेष्वशुभग्रहै: ॥ पोत [illegible] भंगो भवेन्नीचशत्रुभिर्वा तथा वदेत् ॥ २४ ॥ अस्तभोदये लग्ने दृष्टे दशा
तु नौर्व्रजेत् ॥ तद्गृहे तु यदा दृष्टे तदा नौदर्शनं भवेत् ॥ २५ ॥ चरराशौ चरछत्रे द्रुतमायाति नौ तदा ॥ चतुर्थे पंचमे
चंद्रो यदि नौ [illegible] शीघ्रमेष्यति ॥ २६ ॥ द्वितीये वा तृतीये वा शुक्रश्चेन्नौ: समागम: ॥ अनेनैव क्रमेणेव स
र्वं वीक्ष्य वदेत्स्फुटं ॥ २७ ॥ इति ज्ञान० नौकाकांड: १९ ॥ इति केरलीये ज्ञानप्रदीपकं शास्त्रं समाप्तं ॥ लग्नस्थो कार्य
लग्नेशो कार्यस्थो लग्नकार्यपो ॥ कार्यस्य सिद्धिं कुरुतस्तदानीं निश्चयाद्वदेत् ॥ १ ॥ लग्नं लग्नेश्वर: पश्येत्कार्यं पश्येत्तु
कार्यप: ॥ कार्येश्वरो लग्नगत: प्रपश्येल्लग्नपं तथा ॥ २ ॥ वा विलग्नपति: कार्यगृहस्थ: कार्यपं तथा ॥ पश्येल्लग्नाधि
प: कार्ये लग्नं कार्यपतिं स्तथा ॥ ३ ॥ कार्येशो लग्नपं पश्येल्लग्नेश: कार्यपं तथा ॥ चंद्रदृष्टिर्यदा चेत्स्यात्तत्का
ले कार्यसिद्धिता ॥ ४ ॥ असत्स्वपि च योगेषु कार्येशोदयमेष्यति ॥ भविष्यति तदा काले कार्यं ज्ञानप्रदीपके ॥ ५ ॥ सम्यग्वि

ज्ञान०
॥२१॥

चार्ये प्रवदेन्न मिथ्या वाग्भविष्यति ॥ प्रश्नादर्शमिदं शास्त्रं पृथिव्यां लोकभूषणं ॥ ६ ॥ शाके १७३२ प्रजापति संवत्
माघे शुक्ले पक्षे म्यां भौमे तृतीययामे [illegible] य श्रीविठ्ठल मुकुटमाणिक्य [illegible]
[illegible] इदं सम्यक् लिखितं ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥ छ ॥ श्रीराम ॥ श्रीदिवाकर ॥ छ छ ॥
स्वार्थं परार्थं वा ॥ अजिनेंद्रकेन मले न लिखितं मया ॥ हर्तुमिच्छति यः पापी तस्य वंशः क्षयो भवेत् ॥ ५ ॥
पञ्चाणि २४ ॥ इति ज्ञानप्रदीपोयं समाप्तिमगमच्छुभः ॥ ग्रंथस्तेनोपकारस्स्यात् सुधियां श्रीकरोत्यसौ ॥ २५ सिंहक्षे
त्रमणौ ... थे इंद्रधनु ॥ बापि च ॥ चंद्रक्षेत्रे तु धूमस्य परिवेषग्रहस्य च ॥ सूर्ये नवांशके जाते गुरौ तत्रसे
मन्विते ॥ उत्पद्यते ग्रहोत स्माद्दृष्टिः परनवांशके ॥ एवं च द्रष्टे हि स्थैर्यं दृष्टिः परे नवांशके ॥ इति केरल चंद्राव
ने धूमादिग्रहोत्पत्तिः ॥ ७ ॥ पंचप्रकार भागो यथा धूमो वेदग्रहैः ४ त्रयोदशभिरप्यंशैः समेतैरयोस्या
त्तस्मिन्व्यतिपातको विगलिते चक्रा ४२ इथास्मिन्युते ॥ बद्रिः स्वांश रवि धूइंद्रधनुरित्यस्मिन्च्युते मंड
ला ३२ इत्सर्व्यं शायतो त्र केतुरथ तत्रैकर्क्ष युक्तो रविः ॥ उदाहरणं ॥ सूर्यः ०।० धूमः ४।१३ व्यतीपातः
७।१७ इंद्रधनुः ३०।१३ केतुः ।१३।० सूर्य ।०।०

र	अ	कृ	रो	ह	स्वा	वि
उ	भ	आ	पु	पु:	आ	अ
ध	म	पू	उ	ह	चि	ज्ये
शा	ध	श्र	ज	उ	पू	मू

हेरंब

42

वीटिकाध्याय
आरूढचक्र
धातुकांड
मूलकांड
मूलकांड
मनुष्यकांड
चिंताकांड
आरूढकांड
छत्रकांड
उदयकांड
नष्टकांड
लाभकांड
रोगमरणकांड
स्वर्गकांड
भोजनकांड
स्वप्नकांड
निमित्तकांड

विवाहकांड
कामकांड
पुत्रप्रश्नकां॰
सुतारिष्टकां॰
स्फटिकाकां॰ उ
शल्यकांड
कूपकांड
सेनाकां॰
यात्राकां॰
वृष्टिकां॰
अर्घकां॰
नौकाकां॰

२२
।। प्रश्नादर्श ।।
२२
KKSU LIBRARY
RAMTEK
441 106
M-1507
Dist. Nagpur